

STORYTELLING

Vonken slaan uit
woorden en beelden

**TIM F. VAN DER
MENSBRUGGHE**

| OWL PRESS |

Inhoud

Ik erken mijn nederlaag 9	<i>Hoofdstuk 7</i> Diep in het woud raakte ik de weg kwijt 109
<i>Hoofdstuk 1</i> Wat is een verhaal? 15	<i>Hoofdstuk 8</i> Ik maak waar ik van hou en wat jij zoekt 123
<i>Hoofdstuk 2</i> Een hardgekookt verhaal bij het ontbijt 33	<i>Hoofdstuk 9</i> Verhalen met beelden 137
<i>Hoofdstuk 3</i> Storytelling naast de plot 47	<i>Hoofdstuk 10</i> Schrijven met video 147
<i>Hoofdstuk 4</i> Een verhaal in één zin 63	<i>Hoofdstuk 11</i> Einstein geloofde niet in clickbait 167
<i>Hoofdstuk 5</i> Wat is het probleem, meneer? 73	<i>Hoofdstuk 12</i> Een goed idee is nog geen concept 179
<i>Hoofdstuk 6</i> Verkoop een probleem met een verhaal 93	Any way the wind blows 191

Voor Maurice & Mara.

Schrijf verder aan jullie mooie verhalen.

Ik erken mijn
nederlaag

Ik erken mijn nederlaag. Ik heb het geprobeerd en het is mislukt.

Toen ik dit boek begon te schrijven, maakte ik mezelf wijs dat ik het níét zou opbouwen als een verhaal. Dat is al zo vaak gedaan bij boeken over storytelling. In die val zou ik niet trappen.

Helaas valt er niet te ontsnappen aan de manier waarop ons brein werkt. En wat wil ons brein? Verhalen! Dus viel ik willens nillens terug op een verhaalstructuur. Alles wat ervan afweek, voelde geforceerd en onecht. Gezocht.

Dat ons brein bedraad is voor verhalen, is vooral goed nieuws.¹ Als je een verhaal vertelt – op eender welke manier – staat je publiek daar bijna per definitie voor open. Zodra je lezers of toehoorders merken dat er een verhaal zit aan te komen, verlangen ze om te horen hoe dat verhaal zich ontwikkelt en worden ze nieuwsgierig naar het einde.

Het slechte nieuws is: als je je verhaal niet goed vertelt, haakt je publiek af. De spanningsboog valt plat, je raakt je draad kwijt, of je verhaal heeft geen echt einde en is dus geen echt verhaal. Geen varkentje met een lange snuit, het verhaaltje is al meteen uit.

Daarover gaat dit boek: hoe vertel je verhalen die blijven plakken? Hoe maak je een verhaal zo dwingend dat mensen wel móéten lezen of kijken tot het einde?

We hebben het hier over verhalen in de breedste zin: van captions op sociale media, over beeldende sequenties in een video tot het ambacht van een boek. In hun uitvoering lijken verhalen soms mijlenver uit elkaar te liggen, maar de achterliggende principes zijn haast altijd dezelfde.

Hoe weet ik dat? Simpel: uit eigen ondervinding.

Vijftien jaar lang pende ik verhalen als reporter voor de krant, daarna schreef ik enkele tientallen boeken en de jongste vijf jaar vertel ik vooral verhalen in video. In het voorbije decennium verzamelde ik een aardig bibliotheekje van boeken over verhalend schrijven. Daarnaast verslind ik massa's video's over storytelling. Maar pas recent besepte ik: ook zonder die theoretische kennis schreef ik al verhalen. Ik was me lang niet bewust van verhaalstructuren en dat werkte uitstekend: verhalen gaan namelijk verder en dieper dan alleen de plot.

Storytelling is een passie geworden. Zoals dat gaat met passies kan ik er niet over zwijgen. Gelukkig betaalt Arteveldehogeschool me om als docent Creatieve storytelling hele dagen over mijn passie te spreken. Of is het preken? *Whatever*. In dit boek probeer ik alles te bundelen wat ik de voorbije twintig jaar over storytelling heb geleerd, zodat ook jij vonken kunt slaan uit woorden, zinnen en beelden.

¹ Geloof je niet dat ons talent voor verhalen in onze hersenen ingebakken zit? Lees dan het uitstekende *Wired for Story* (2012) van Lisa Cron.

De bedoeling is niet dat jij doordrongen raakt van verhaaltheorieën. ik wil jou vooral technieken aanreiken die compatibel zijn met jóúw manier van vertellen. Gebruik wat bij je past en negeer waar jij je niet goed bij voelt. Wil je een spanningsboog opbouwen? Prima! Leer je liever hoe je een atmosfeer schept of emotie brengt in een scène? Ook dat komt aan bod. Sir Alfred Hitchcock heeft nooit de opkomst van het internet en sociale media meegemaakt, maar ik toon je graag hoe je een vleugje Hitchcock toevoegt aan je Instagram Reels. (Met of zonder zwiepende viooluthalen.)

Heb vooral geen schrik voor het concept storytelling. Besef dat ook jij bent geboren met een talent voor verhalen. Dat talent gebruiken

we meestal als *ontvanger*, maar als jij weet hoe verhalen werken, ga je ze zelf ook overtuigender vertellen. Het voornaamste doel van dit boek is jouw verhalen naar een hoger niveau tillen.

Op dit moment weet je wellicht al wat je *wilt*: betere verhalen vertellen. Ideaal. Misschien wil je je publiek entertainen of hoop je je boodschap meer impact te geven? Allemaal goed. Maar ik zal je ook proberen te geven wat je *nodig* hebt. Alleen kan ik je nu nog niet verklappen wat dat is. Daarvoor zul je moeten blijven lezen.

Tim F. Van der Mensbrugghe
Mei 2025

Hoofdstuk 1

Wat ís een verhaal?